

**HOLLAND
FESTIVAL 2015**

A NIGHT UNDER EAST- ERN SKIES

**AL-KINDI
MERCAN DEDE
NIYAZ**

INFO

VR 12.6
FRI 12.6

aanvang starting time
20:30 8:30 pm

locatie venue
Paradiso

duur running time
avondvullend full evening

CREDITS

uitvoering performed by

Al-Kindî:

Dogan Dikmen, zang vocals

Bekir Buyukbas, muezzin, zang vocals

Ozer Ozel, Ottoman tembur

Mehmet Refik Kaya, kementche

Ahmet Kaya, ney

Ziya Tabassyan, percussie percussion

Osman Oksuzoglu, percussie percussion

Mercan Dede:

Mercan Dede, elektronica electronics, ney, bendir

Mert Elmas, percussie percussion

Tanju Yıldız, bağlama (Turkse gitaar Turkish guitar)

Cafer Nazlibas, kemane, cümbüş (Turkse viool Turkish violin)

Ergün Şenlendirici, klarinet clarinet

Niyaz:

Azam Ali, zang vocals

Loga Ramin Torkian, kaman

Gabriel Ethier, keyboards

Habib Meftah Busheri, percussie percussion

Didem Basar, qanun

Tanya Evanson, derwisj whirling dervish

Romain Frydman, geluidstechniek sound engineer (Al-Kindî)

Zakkarya Cammoun, geluidstechniek sound engineer

(Niyaz, Mercan Dede)

Dit programma wordt gepresenteerd door

This programme is presented by

Zamzama Productions

*The artists dedicate this evening to the memory
of Julien Jalal Eddine Weiss (1953 - 2015)*

A NIGHT UNDER EASTERN SKIES

door René van Peer

De zon gaat onder. Terwijl de verzengende hitte wegtrekt, komen sterren een voor een tevoorschijn in het dieper worden-de blauw en daalt stilte neer over weids, golvend zand. De dag verzinkt in verlokkelijke dromen, terwijl muziek omhoog begint te kringelen en zich loom verspreidt, als rooksluieren die verdichten tot aromatische wolken. Dit beeld wordt opgeroepen door de klanken van Ensemble Al-Kindî, de Turkse dj Mercan Dede en Niyaz, dat zijn wortels heeft in Iran.

Alle drie zijn ze in hun muziek geïnspireerd door het soefisme, een beweging binnen de islam die ontstond voor het jaar duizend van onze jaartelling, en gericht is op verinnerlijking en mystiek. Soefi's gingen zich organiseren in ordes en broederschappen. Ze stonden aan de wieg van de filosofische, wetenschappelijke en culturele bloei in de wereld van de islam. Een van de meest invloedrijke mensen binnen deze beweging was de dertiende-eeuwse mystieke filosoof en dichter Jalal ad-Din Rumi, ook wel bekend als Mevlana. Geboren in Balkh (in het huidige Afghanistan) bereisde hij het hele Midden-Oosten tot hij zich vestigde in Konya in Turkije. Na zijn overlijden stichtten zijn volgelingen daar de Mevlevi-orde, de thuisbasis van de draaiende derwisjen die in hun dans de reis van de gelovige naar de waarheid en perfectie symboliseren, door zichzelf in een statig rondwervelende trance te verliezen. Zijn lievelingsinstrument was de ney, een rieten fluit. Die vervult ook nu nog een belangrijke rol in de muziek in de sama, het ritueel van de draaiende derwisjen. Rumi's gedichten verwoordden spirituele boodschappen en vermaningen met universele liefde en verdraagzaamheid als thema's. Hij gebruikte daarvoor liefdespoëzie en beelden uit de natuur. Zijn gedachtegoed werd verder verbreid door reizende barden die de gedichten als teksten in hun liederen gingen gebruiken. Het is dan ook niet toevallig dat de oprichter van Ensemble Al-Kindî, de Fransman Julien Weiss, bij zijn bekering tot de islam 'Jâlâl Eddîne' aan zijn naam toevoegde, als eerbetoon aan deze mystieke dichter. Het ensemble zelf is genoemd naar de grondlegger van de islamitische filosofie uit de negende eeuw Al-Kindî, die in zijn werk beïnvloed was door Griekse filosofen en talrijke verhandelingen over muziek schreef.

Van de drie acts die vanavond in Paradiso optreden is Ensemble Al-Kindî het meest klassiek. De muzikanten maken fijnzinnige klankweefsels met hun akoestische instrumenten: *qanun* (een tafelciter bespeeld met vingerplectrums), *ney* (een rieten fluit die aan de bovenkant angeblazen wordt), Arabische luit en *riqq* (een lijsttrommel). Vaak uitgebreid met gastmuzikanten begeleidt het ensemble in zijn concerten doorgaans zangers die gedichten uit de rijke islamitische literatuur vertolken. De zang wordt afgewisseld met breed uitwaaiende solo-improvisaties waar de rest van het ensemble een zachte, betoverende bodem onder legt.

Niyaz en Mercan Dede maken gebruik van elektronica in hun muziek. Met zangeres en componiste Azam Ali en multi-instrumentalist Loga Ramin Torkian als kern combineert Niyaz oosterse klanken met westerse productietechnieken. Hun muziek is gebaseerd op traditionele liederen uit hun geboorteland Iran en landen rond de Perzische Golf. Het tweetal

omschrijft zijn muziek als een 21e-eeuwse wereldomspannende transcendentie. Azam Ali grijpt voor haar zang terug op vroege soefipoëzie. Op het meest recente album van Niyaz, *The Fourth Light*, zingt ze teksten die toegeschreven worden aan Rabia Al Basri, een soefi-heilige en dichteres uit de achtste eeuw. Rabia was een onorthodoxe en onafhankelijke geest, die tot haar dood een eigen weg van ascetisme volgde. Zelf een vrijgelaten slaaf weigerde ze gebruik te maken van diensten van slaven. Rabia liet zich niet uit het veld slaan door opvattingen van (mannelijke) geestelijk leiders met wie ze in discussie ging. Om die reden wordt ze tegenwoordig wel beschouwd als een voorloper van het feminisme.

In de sets van de Turkse dj, producer en *ney*-speler Mercan Dede gaan digitale, elektronische klanken samen met live gespeelde akoestische muziek. Geïnspireerd door het gedachtegoed van Rumi, zegt hij op zijn website: "De essentie van soefisme is het gebruik van contrapunt. Tegengestelden kunnen niet zonder elkaar bestaan." In zijn muziek gaan oost en west een vanzelfsprekende symbiose aan. Hij mengt samples van traditionele muziekstijlen uit verschillende delen van de wereld met omgevingsopnamen, elektronische ritmes, ruimtelijke *drones* en zijn eigen spel op de rieten fluit en slagwerk. Blaasorkesten uit de Balkan staan schouder aan schouder met de onwaarschijnlijk diepe keelzang van Tibetaanse monniken, een jazzy trombone-solo en subtiel snarenspeel op de Arabische luit. Met deze elementen creëert hij lange, gelaagde suites die geschikt zijn om op te dansen maar die zich ook goed lenen om met gesloten ogen te beluisteren.

OVER DE ARTIESTEN

Het **Ensemble Al-Kindī** wordt in 1983 opgericht door de Fransman Julien Jâlal Eddine Weiss (1953-2015). Na een studie klassieke gitaar in Parijs komt Weiss op drieëntwintigjarige leeftijd in aanraking met de muziek van Munir Bashir, een prominente bespeler van de *ud*, de Arabische luit. Door deze kennismaking gaat hij zich verdiepen in muziek uit het Midden-Oosten en legt hij zich toe op de *qanun*, een tafelciter die met vingerplectrums bespeeld wordt. Weiss raakt geïnspireerd door Bashirs klankideaal waarin alles draait om meditatieve rust en stilte. Dat ideaal ligt ook ten grondslag aan Ensemble Al-Kindī, dat zich vestigt in een middeleeuwse villa in de Syrische stad Aleppo. Weiss wil met dit ensemble de *takht* doen herleven, kamermuziek die zijn hoogtijdagen had in de negentiende eeuw. Al-Kindī bestaat uit een kern van vier solisten, en is bij uitstek geschikt voor wendbare, transparante muziek waarin elke muzikant de ruimte krijgt voor uitgebreide improvisaties. Deze kern wordt uitgebreid met gastmusici en zangers, die per project verschillen. Met zanger en voorganger Sheikh Hamza Shakkur en een gezelschap van draaiende derwisjen uit Damascus verzorgt het ensemble meer dan vijfhonderd concerten over de hele wereld. Het ensemble brengt diverse dubbel-cd's uit, zorgvuldig opgenomen en vormgegeven uitgaven. In 2003 verhuist Al-Kindī naar Istanboel. Het laatste grote project van Julien Jâlal Eddine Weiss met zijn ensemble is *Stabat Mater Dolorosa* uit 2011, een hommage aan Maria waarin een Grieks-Orthodox koor optreedt met zangers uit Damascus, Istanboel en Libanon. Begin dit jaar overlijdt hij aan de gevolgen van keelkanker. Zo lang hij kon is hij nog betrokken geweest bij de invulling van dit concert.

Mercan Dede wordt in 1966 als Arkin Ilıcalı geboren in de Turkse stad Bursa. Hij studeert aanvankelijk journalistiek in

Istanboel, maar krijgt de kans om een multimedia-studie te volgen in het Canadese Saskatoon. Daar ontpopt hij zich als techno-dj. Eind jaren negentig brengt hij zijn eerste cd uit, *Sufi Dreams*, die hem internationale erkenning brengt. Hij verzamelt een band om zich heen met een wisselende bezetting die hij de naam Secret Tribe geeft. Naast optredens met deze en andere groepen verzorgt hij solo-concerten en dj-sets. Mercan Dede werkt niet alleen met musici uit de meest uiteenlopende genres, hij heeft ook de muziek gemaakt bij een dansvoorstelling van de Duitse choreografe Pina Bausch. In 2007 brengt hij het album 800 uit, ter gelegenheid van de achthonderdste geboortedag van Rumi.

Niyaz, dat in verscheidene oosterse talen 'verlangen' betekent, wordt in 2004 opgericht door zangeres en componiste Azam Ali, multi-instrumentalist Loga Ramin Torkian en de gerenommeerde producer Carmen Rizzo. Als producer heeft Rizzo onder meer gewerkt met Seal, Coldplay en de Tuvaanse keelzangers van Huun-Huur-Tu. Geboren in Iran wonen Ali en Ramin Torkian tegenwoordig in Canada. Terwijl zij met hun repertoire en instrumenten de oosterse elementen inbrengen, is Rizzo verantwoordelijk voor de elektronische toevoegingen en bewerkingen in de muziek. Nadat hij Niyaz in 2013 verlaat gaan Ali en Ramin Torkian als duo verder, al laten ze zich in concerten vergezellen door gastmuzikanten. Ali groeit op in India en verhuist als tiener naar de Verenigde Staten. Daar volgt ze een opleiding klassieke zang en vroege muziek. Daarna legt ze zich toe op Indiase, Perzische en Oost-Europese zangtechnieken. De teksten die ze zingt zijn voor het grootste deel ontleend aan soefi-dichters als Rumi, maar ook aan volksliederen uit het Midden-Oosten. Dit jaar heeft Niyaz met *The Fourth Light* zijn vijfde album uitgebracht. Het duo staat bekend om zijn sprookjesachtige clips.

A NIGHT UNDER EASTERN SKIES

by René van Peer

The sun drops below the horizon. As the scorching heat abates, stars appear one by one against the increasingly deeper blue and silence descends upon the vast, rolling sand dunes. The day sinks into enticing dreams, while music begins to spiral up and languidly spread about, like trails of smoke that condense into aromatic clouds. This is the image evoked by the sounds of the Ensemble Al-Kindī, Turkish DJ Mercan Dede and Niyaz, whose roots are in Iran. The music of all three groups is inspired by Sufism, a movement within Islam focused on the meaning of life and mysticism that arose before 1000 AD. Sufis organized themselves into orders and brotherhoods. They stood at the cradle of philosophical, scholarly and cultural fluorescence in the world of Islam. One of the most influential people in this movement was the 13th-century mystic philosopher and poet Jalal ad-Din Rumi, also known as Mevlana. Born in Balkh (in present-day Afghanistan), he travelled throughout the entire Middle East before settling in Konya in Turkey. After his death, his followers founded the Mevlevi order there, the home of the whirling dervishes who symbolize the believer's journey to truth and perfection in their dance by losing themselves in a majestic, spinning

trance. His favourite instrument was the *ney*, a reed pipe. Today this still plays an important role in the *sama*, the ritual of the whirling dervishes.

Rumi's poems express spiritual messages and exhortations about universal love and tolerance, in the form of love poetry that contain images from nature. His ideas were spread further by travelling bards who began using these poems as lyrics for their songs. It is therefore not by chance that the founder of Ensemble Al-Kindī, the Frenchman Julien Weiss, added 'Jālāl Eddine' to his name when he converted to Islam, in homage to this mystic poet. The ensemble itself is named after the founder of the ninth-century Islamic philosopher Al-Kindī, who was influenced by Greek philosophers and wrote numerous treatises about music.

Ensemble Al-Kindī is the most classical of the three acts performing tonight in Paradiso. The musicians weave subtle webs of sound with their acoustic instruments: the *qanun* (a table zither played with finger picks), the *ney* (a reed pipe blown at the top end), the Arab lute and *riqq* (a frame drum). Often adding guest musicians for its concerts, the ensemble accompanies vocalists who sing poems from the rich literature of Islam. The singing alternates with wide-reaching solo improvisations over a soft, entrancing foundation laid by the rest of the ensemble.

Both Niyaz and Mercan Dede use electronics in their music. Niyaz, comprised of singer-composer Azam Ali and multi-instrumentalist Loga Ramin Torkian, combines Eastern sounds with Western production techniques. Their music is based on traditional songs from their country of birth, Iran, and from countries around the Persian Gulf. The duo describes their music as a 21st-century trance tradition from all over the world. Azam Ali bases her lyrics on early Sufi poetry. On Niyaz's most recent album, *The Fourth Light*, she sings words ascribed to Rabia Al Basri, a Sufi saint and poetess from the eighth century. Rabia was an unorthodox and independent soul who followed an ascetic path of her own until the day she died. A freed slave herself, she refused to accept the services of slaves. Rabia was not daunted by the opinions of (male) spiritual leaders during discussions. For this reason, today she is considered a precursor of feminism.

The sets of Turkish DJ, producer and *ney* player Mercan Dede combine digital electronic sounds with live acoustic music. Inspired by the ideas of Rumi, he says on his website: "The essence of Sufi-ism is the use of counterpoint. Opposites cannot exist without each other." East and West form a natural symbiosis in his music. He mixes samples of traditional music styles from various parts of the world with recordings of the environment, electronic rhythms, spatial drones and his own playing on the reed pipe and percussion. Brass bands from the Balkans stand shoulder to shoulder with the incredibly deep throat singing of Tibetan monks, a jazzy trombone solo and subtle sounds from the strings of the Arab lute. With these elements, he creates long, layered suites that are suitable for dancing but also lend themselves well to listening with your eyes closed.

ABOUT THE ARTISTS

The Ensemble Al-Kindī was founded in 1983 by the Frenchman **Julien Jālāl Eddine Weiss** (1953-2015). After studying classical guitar in Paris, at the age of 23 Weiss became acquainted with the music of Munir Bashir, a prominent player of the *ud*, the Arab lute. Thus motivated to delve into the music of the

Middle East, he took up the *qanun*, a table zither played with finger picks. Weiss became inspired by Bashir's idea of the perfect sound, in which everything revolves around meditative peace and quiet. That ideal also is the underlying principle of Ensemble Al-Kindī, who are based in a medieval villa in the Syrian city of Aleppo. With this ensemble, Weiss aimed at reviving *takht*, chamber music that had its heyday in the 19th century. Four soloists form the core of Al-Kindī, a perfect combination for versatile, transparent music in which each musician has the chance to perform extended improvisations. Added to this core are guest musicians and singers, who differ for each project. The ensemble has given more than 500 concerts across the world with singer and leader Sheikh Hamza Shakkur and a company of whirling dervishes from Damascus. Various meticulously recorded and designed CDs have been put out by the ensemble. In 2003, Al-Kindī moved to Istanbul. The last big project that Julien Jālāl Eddine Weiss made with his ensemble was *Stabat Mater Dolorosa* (2011), a homage to the Virgin Mary in which a Greek Orthodox choir performed with singers from Damascus, Istanbul and Lebanon. At the beginning of this year he died from throat cancer. He was involved with the preparations for this concert as long he was able to do so.

Mercan Dede was born in 1966 as Arkin Ilicali in the Turkish city of Bursa. He initially studied journalism in Istanbul, but got the chance to take a multimedia course in Saskatoon, Canada. There he turned into a techno DJ. In the late 90s he put out his first CD, *Sufi Dreams*, which brought him international recognition. He put together a band with varying members, giving it the name 'Secret Tribe'. In addition to performing with this band and other groups, he does solo concerts and DJ sets. Not only does Mercan Dede work with musicians from a huge variety of genres, he also created the music for a dance production by German choreographer Pina Bausch. In 2007, he put out the album *800*, in celebration of Rumi's 800th birthday.

Niyaz, which in several Eastern languages means 'longing', was founded in 2004 by singer-composer Azam Ali, multi-instrumentalist Loga Ramin Torkian and the renowned producer Carmen Rizzo. As a producer, Rizzo has worked with Seal, Coldplay and the Tuvan throat singers of Huun-Huur-Tu, among others. Both born in Iran, Ali and Ramin Torkian currently live in Canada. They contributed the Eastern elements of Niyaz with their repertoire and instruments, while Rizzo was responsible for the electronic additions and adaptations to the music. After Rizzo left Niyaz in 2013, Ali and Ramin Torkian have continued as a duo, accompanied by guest musicians during concerts. Ali grew up in India and moved to the United States as a teenager, studying classical singing and early music there. Then she went on to study Indian, Persian and Eastern European vocal techniques. The lyrics she sings largely derive from Sufi poets like Rumi, but also from Middle Eastern folksongs. This year Niyaz put out its fifth album, *The Fourth Light*. The duo are known for their fairytale-like video clips.

translation: Jane Bemont

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

coproductie coproduction

PARADISO
AMSTERDAM NL

STICHTING PERA | AMSTERDAM
pera

